

ALGEMEEN CONTROLEPLAN GEMEENTE DANTUMADIEL

Materiele controles Jeugdwet en WMO

1. Inleiding

De betaalbaarheid en toegankelijkheid van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning vormen een belangrijk maatschappelijk vraagstuk. Binnen de gemeente wordt veel geld besteed aan zorg voor deze groep kwetsbare inwoners. Het is daarom van groot belang dat de gemeente Dantumadiel zich inzet voor de inkoop van kwalitatief hoogwaardige en doelmatige zorg, en tegelijkertijd een zorgvuldig toezicht houdt op de gedeclareerde kosten.

Effectieve controle op rechtmatigheid en doelmatigheid draagt bij aan de beheersing van zorgkosten en borgt de continuïteit van toegankelijke en kwalitatief goede zorg. Daarnaast helpen controles om inzicht te krijgen in de geleverde kwaliteit en deze, waar mogelijk, verder te verbeteren.

Op basis van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (WMO 2015) is de gemeente verantwoordelijk voor een rechtmatige en doelmatige inkoop en controle van geleverde zorg.

Dit controleplan beschrijft hoe de gemeente Dantumadiel haar toezicht uitvoert en hoe wordt voldaan aan de wettelijke vereisten. De focus ligt op het proces van materiële controle, waarbij inzicht wordt gegeven in de te controleren risico's en de werkwijze waarmee deze risico's worden aangepakt.

1.1. Opbouw controleplan

In hoofdstuk twee worden de verschillende begrippen kort aangegeven. Het wettelijke toetsingskaders en de grondslag van het controleproces worden in hoofdstuk drie aangegeven. In hoofdstuk vier wordt het controleproces geschetst. In hoofdstuk vijf wordt de wijze waarop het controleproces wordt uitgevoerd toegelicht en zullen de gevolgen van de uitkomsten die aan een controle verbonden kunnen zijn besproken. In hoofdstuk 6 zetten wij tenslotte de algemene risico analyse uiteen. Hierin vindt u het controledoel, de te controleren risico's en de wijze waarom de controles plaats zullen vinden

2. Begripsbepaling

De gemeente Dantumadiel maakt bij haar controles onderscheid tussen de formele en de materiële controles. Beide moeten structureel worden uitgevoerd ter voldoening aan wet- en regelgeving. Hierna volgt een toelichting op deze begrippen. Tevens worden de thema's rechtmatigheid, doelmatigheid en fraude nader toegelicht.

Rechtmatigheid: De mate waarin de geleverde zorg voldoet aan de geldende wet- en regelgeving, contractuele afspraken en declaratievoorwaarden.

Doelmatigheid: De mate waarin de geleverde zorg effectief en efficiënt is ingezet, zonder onnodige kosten of overbehandeling.

Algemeen controledoel: een breed geformuleerd doel binnen een controleplan dat de fundamentele legt voor toezicht en handhaving. Het beschrijft de algemene intentie van de controleactiviteiten en geeft richting aan de uitvoering ervan.

Specifiek controledoel: een concreet en afgebakend doel binnen een controleplan, gericht op een specifieke activiteit of risico. Het geeft duidelijk aan wat gecontroleerd wordt, waarom het belangrijk is en hoe de controle wordt uitgevoerd.

Formele controle: Een controle waarbij wordt gekeken naar de administratieve juistheid van declaraties, zoals correcte facturatie, juiste cliëntgegevens en naleving van contractvoorwaarden.

Materiele controle: Een controle waarbij wordt onderzocht of de gedeclareerde zorg daadwerkelijk is geleverd en of deze passend en doelmatig was voor de cliënt. Dit omvat dossieronderzoek, interviews en data-analyse.

Fraude: Het opzettelijk misleiden van de gemeente door onjuiste of onrechtmatige declaraties in te dienen, met als doel financieel gewin.

3. Juridisch kader

De gemeente Dantumadiel is verantwoordelijk voor de rechtmatige en doelmatige uitvoering Zorg In Natura (ZIN) van de WMO 2015 c.a. en de Jeugdwet c.a.. Een van de wettelijke taken betreft (materiële) controle. De gemeente Dantumadiel houdt zich bij de uitvoering van de controle aan de wet- en regelgeving. Hierbij worden bij het verrichten van controles de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit als uitgangspunt genomen. Dit houdt concreet in dat er niet meer persoonsgegevens verwerkt worden dan noodzakelijk voor het verrichten van controle. Voor de in dit plan beschreven controles zijn alleen die bepalingen relevant welke betrekking hebben op controle en/of gegevensuitwisseling.

Bij de uitvoering van de (rechtmatigheids-) controles in het Sociaal Domein is de volgende wet- en regelgeving relevant:

- Jeugdwet
- Regeling Jeugdwet
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 (Wmo2015) ; (Voor wat betreft de uitvoering van de controle wordt, omdat de WMO hiervoor geen eigen bepalingen kent, aangesloten bij de in de Regeling Jeugdwet voor de Jeugdwet opgenomen uitvoeringsregels).;
- Algemene verordening gegevensbescherming (AVG);
- Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG)

Daarnaast sluit de gemeente Dantumadiel bij de uitvoering van de materiele controle aan bij de *Handreiking Materiële Controle Jeugdwet* van de VNG. Dit is geen formeel juridisch document zoals een wet of regeling, maar wel een praktische richtlijn voor gemeenten om de proportionaliteit en de subsidiariteit van de ingezette controle te borgen. Naast de controles bij de Jeugdwet passen wij de regels uit de handreiking tevens toe op de WMO.

Het *proportionaliteitsbeginsel* houdt in deze in dat de gevraagde inspanning van de kant van de aanbieder in een acceptabele verhouding moet staan tot het controledoel. Subsidiariteit betekent dat de gemeenten het minst ingrijpende middel moeten inzetten om het controledoel te bereiken. De *subsidiariteit* is met name van belang als het gaat om de verwerking van persoonsgegevens. Hier geldt: er worden niet meer persoonsgegevens verwerkt dan noodzakelijk is om het vastgestelde controledoel te kunnen behalen.

4. Controleproces

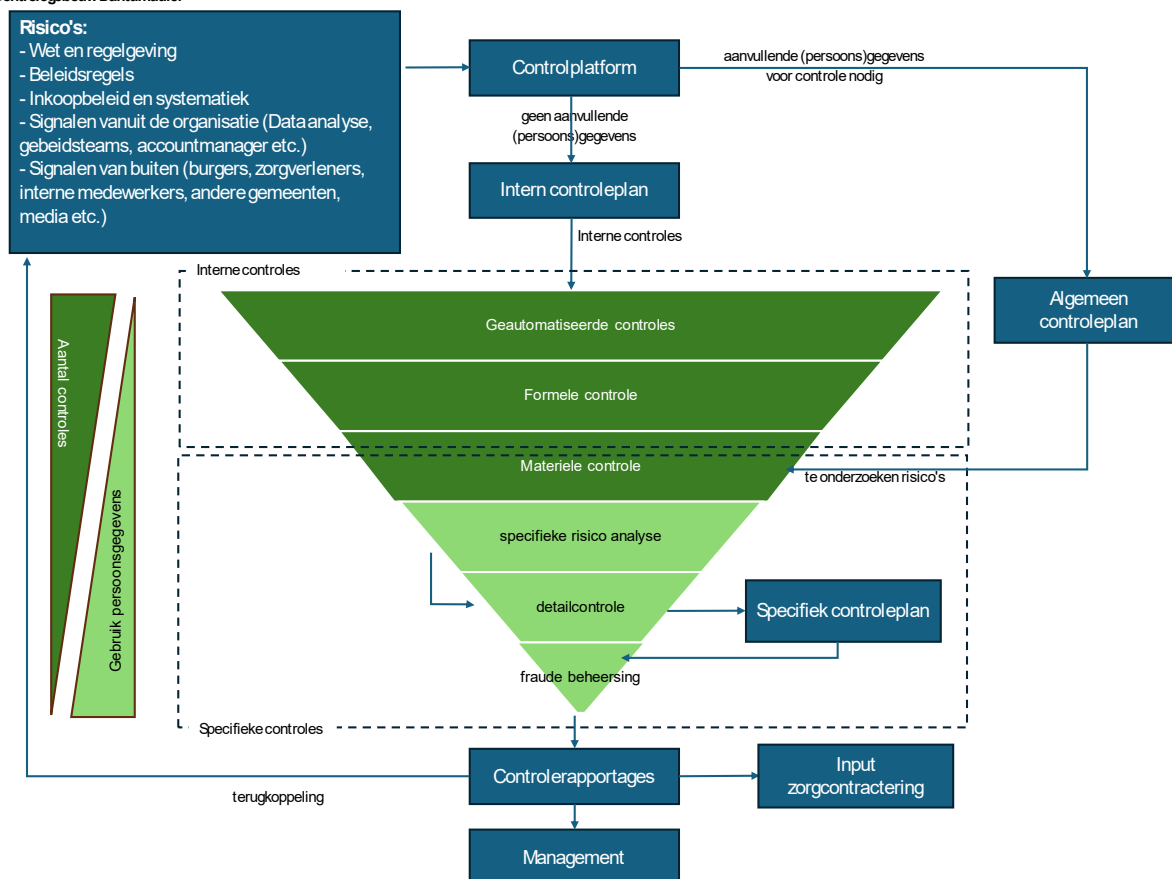
Gemeenten zijn gehouden door middel van controles en onderzoeken de rechtmatigheid en de doelmatigheid van de geleverde zorg te bepalen. Daarbij gaan zij na of de door de zorgaanbieder in rekening gebrachte prestatie is geleverd en of de geleverde prestatie het meest was aangewezen gezien de beperkingen van de cliënt.

Het eerstgenoemde doel van het onderzoek (de levering) is gericht op rechtmatigheid, het tweede doel (was de geleverde zorg gezien de beperkingen passend/ effectief) op doelmatigheid.

De wetgever heeft, in het belang van de aanbieders én de privacy van cliënten, regels opgesteld waaraan de gemeenten zich moeten houden bij het uitvoeren van controles. De basisregel is: licht beginnen en pas indien nodig verdergaand onderzoek doen. Dat houdt de administratieve lasten voor aanbieders zo laag mogelijk én voorkomt dat de gemeenten zonder noodzaak (bijzondere) persoonsgegevens verwerken (Proportionaliteitsbeginsel).

In onderstaand figuur hebben wij het controlegebouw van de gemeente Dantumadiel weergegeven. De omgekeerde piramide laat zien dat naar mate het gebruik van persoonsgegevens belangrijker wordt het aantal controles afneemt en de stappen meer worden onderbouwd.

Controlegebouw Dantumadiel

Het controlegebouw kent de volgende controle processen:

- Geautomatiseerde controles.
- Formele controle.
- Materiële controle.
- Detailcontrole.
- Fraudeonderzoek.

De werking wordt nader beschreven in hoofdstuk 5 “Uitvoering”.

5. Uitvoering

Controles worden zo veel mogelijk vooraf en tijdens het declaratieproces uitgevoerd. Daarnaast worden controles uitgevoerd op basis van risicoanalyse. Hieronder worden de diverse controleprocessen toegelicht. Gedurende het jaar kunnen nieuwe risico's naar voren komen die op elk moment tot een controle kunnen leiden. In de opzet en uitvoer van een controle kan het college een onderbouwde keuze maken om lichtere controlemiddelen niet in te zetten als deze, naar inschatting van het college, geen bijdrage zullen leveren aan het verkrijgen van meer zekerheid over de feitelijke en terechte levering.

5.1. Algemeen controledoel

Alle controles beginnen met het stellen van een controledoel. Zonder doel is een controle immers doelloos. Bij de materiële controle gaat het concreet om de controle of de levering van de betaalde zorg daadwerkelijk heeft plaatsgevonden (feitelijke levering) en of deze ook doelmatig (terechte levering) is geweest. Het doel van de materiële controle is dan ook:

Voldoende zekerheid verwerven dat er geen sprake is van substantiële onrechtmatigheid en ondoelmatigheid in de gedeclareerde zorgverlening.

Er is sprake van voldoende zekerheid als aannemelijk is dat in meer dan 95% van de gedeclareerde trajecten of facturen voldaan is aan de specifieke relevante eisen. Ten aanzien van de doelmatigheid is de inzet dat passende zorg wordt geleverd en onnodige zorgproductie wordt voorkomen.

5.2. Risico's

Bij de gemeente Dantumadiel vormen risico's die de gemeente loopt op gebied van bijvoorbeeld rechtmatigheid en doelmatigheid de basis voor de te nemen beheersmaatregelen (controles). Zonder risico is er geen controle. Elke controle heeft hierdoor een doel te weten risicobeheersing.

De risico's die de gemeente loopt kunnen afkomstig zijn uit bijvoorbeeld:

- Wet- en regelgeving.
- Beleidsregels.
- Inkoopbeleid en systematiek.
- Signalen vanuit de organisatie.
- Signalen van buiten de organisatie.
- Uitkomsten van eigen onderzoek.

5.3. Algemene risicoanalyse: Controlplatforms

De algemene risicoanalyse vindt plaats binnen Controlplatforms. Periodiek worden de risico's hier geïventariseerd, geanalyseerd en, indien van belang, opgenomen in risico matrices. Indien nodig worden er beheersmaatregelen aan de risico's gekoppeld met als doel de risico's te verkleinen naar een acceptabel niveau. Om de volledigheid van de risico's en de bijbehorende beheersmaatregelen te borgen bestaat het platform uit deskundigen uit het proces. In elk platform vinden we, indien van toepassing, de volgende functies: manager, afdelingscontroleur, accountmanager, toezichthouder, applicatiebeheerder, beleidsmedewerker, Chief Information Security Officer (CISO) en de business-/concerncontroller.

- ➔ De risico's welke door een formele controles kunnen worden afgedekt worden afgedekt op basis van het **interne controleplan**. Voor deze controles zijn geen aanvullende persoonsgegevens (meer persoonsgegevens dan dat wij op grond van de declaratie reeds hebben) nodig.
- ➔ Relevante risico's die niet kunnen worden afgedekt door de formele controles worden afgedekt door het **algemene controleplan**. Het betreft hier veelal materiele controle als beschreven in het risico op niet feitelijke levering en ondoelmatige levering waarvoor eventueel wel aanvullende persoonsgegevens nodig zijn. Om deze controles uit te mogen voeren zijn extra waarborgen nodig.

5.4. Intern controleplan

Het intern controleplan binnen de gemeente is een essentieel document dat helpt bij het waarborgen van rechtmatigheid en interne beheersing. Het beschrijft de aanpak van interne controles, de toetsing van financiële en administratieve processen en de manier waarop risico's worden beheerst.

Onder interne controles verstaan wij met name:

Systeemcontroles: Systeemcontroles zijn een soort formele controles die zich met name richten op de werking van de geautomatiseerde processen en systemen. Ze controleren bijvoorbeeld of declaraties binnen de door het gebiedsteam afgegeven beschikking vallen of dat er niet meer wordt gedeclareerd dan dat is afgesproken. Deze controles gebeuren, indien mogelijk, voorafgaand aan formele controles op basis van een deelwaarneming. Omdat er bij deze controles in beginsel geen gebruik wordt gemaakt van aanvullende (persoons)gegevens proberen we ze optimaal in te zetten.

Formele controles: In de Regeling Jeugdwet (Artikel 1) staat formele controle als volgt omschreven: "een onderzoek waarbij het college of een door het college aangewezen persoon nagaat of het gedeclareerde bedrag

- a) een prestatie betreft die is geleverd ten behoeve van een jeugdige die zijn woonplaats heeft binnen de gemeente van het college;
- b) een prestatie betreft voor een in de wet bedoelde dienst;
- c) een prestatie betreft tot levering waarvan degene die de declaratie indient jegens de gemeente bevoegd is;
- d) overeenkomt met daartoe door of namens het college gemaakte afspraken of subsidievoorwaarden dan wel in hoogte aansluit bij hetgeen in de Nederlandse marktomstandigheden in redelijkheid passend is te achten, en
- e) het gedeclareerde bedrag een verrekening als bedoeld in artikel 8.2.1, derde lid, van de wet betreft."

Formele controle is het controleproces gericht op de informatie op de facturen. Hierbij kijkt de gemeente naar de declaratie van de aanbieder. Voldoet de rekening aan de gemaakte afspraken en staat er op de rekening wat er mag en moet staan? In de regel zullen de gegevens voor het uitvoeren van de formele controle intern al aanwezig zijn bij de gemeente. Voor de controle heeft de gemeente geen aanvullende gegevens uit de jeugdhulpdossiers van aanbieders nodig .

Uit de formele controles die bij gemeenten worden uitgevoerd, kunnen signalen naar voren komen zoals:

- bijzondere verschillen tussen dezelfde typen zorgaanbieders;
- bijzondere verschillen in tijdigheid, juistheid en volledigheid in het declaratieproces;
- fouten/oneigenlijke zaken;
- onverklaarbare zaken.

Dergelijke signalen vanuit de formele controles kunnen voor de gemeenten aanleiding zijn om een verdiepend onderzoek (bijvoorbeeld een materiële controle, een detailcontrole of een fraudeonderzoek) uit te voeren.

5.5. Algemene controleplan

Het algemene controleplan is het plan wat voor u ligt. Het algemene controleplan richt zicht op het beheersen van risico's waarbij, naar verwachting, aanvullende persoonsgegevens nodig kunnen zijn (materiele controle). Het bevat hiervoor richtlijnen voor het toezicht op de rechtmatigheid en de doelmatigheid van de Jeugdhulp en de WMO. Middels het algemeen controleplan wil de gemeente Dantumadiel inzicht geven in:

- De wettelijke kaders: de regels en de voorschriften waarbinnen de controles worden uitgevoerd
- De controlemethoden: welke vormen van controle worden toegepast, zoals materiele controle, detailcontrole en fraudeonderzoek
- Privacy en proportionaliteit: Hoe de gemeente omgaat met persoonsgegevens en het proportionaliteitsbeginsel bij controles
- Gevolgen voor controles: welke maatregelen kunnen worden genomen bij onrechtmatigheid of fraude.

Het inzichtelijk maken van dit algemene controleplan is de eerste voorwaarde voor het opstarten van een materiele controle.

5.6. Materiele controle

In de Regeling Jeugdwet (artikel 1) staat materiële controle als volgt omschreven:

Een onderzoek waarbij het college of een door het college aangewezen persoon nagaat of de gedeclareerde prestatie:

1. is geleverd (feitelijke levering) en,
2. of die prestatie (conform wettelijk vereiste inzet van gepaste zorg en professionele standaarden):
  - a) Aansluit bij een door of namens het college afgegeven beschikking, inhoudende dat recht bestaat op preventie of jeugdhulp.
  - b) Indien het college een aanbieder heeft gemandateerd om namens hem preventie of jeugdhulp te verstrekken, binnen dat mandaat valt.
  - c) Past binnen een verwijzing door een huisarts, medisch specialist of jeugdarts.
  - d) Aansluit op een door de gecertificeerde instelling genomen beschikking als bedoeld in artikel 3.5 van de wet, inhoudende dat jeugdhulp aangewezen is, of
  - e) Aansluit op een rechterlijke uitspraak, inhoudende dat de jeugdige is aangewezen op een kindbeschermingsmaatregel of op jeugdreclassering.

De wettelijk vereiste inzet van gepaste zorg en professionele standaarden bij jeugdhulp omvat:

Gepaste zorg in de zin van realistisch te verwachten uitkomsten bij de geleverde en gedeclareerde individuele jeugdhulpvoorziening (Jeugdwet, art. 4.1.1., lid 1):

- Noodzakelijkheid
- Effectiviteit, doelmatigheid, veiligheid, cliëntgerichtheid;
- Relevante bijdrage aan gezond en veilig opgroeien en zich ontwikkelen, de hogere doelen bij inzet van jeugdhulp;

Professioneel handelen bevat minimaal werken conform professionele kwaliteitskaders (inhoud en referentie; Jeugdwet, art. 4.1.1., lid 2 en 3), zoals bijvoorbeeld:

- Waarborgen van passende zorg in omvang en qua inhoud, zowel bij de start van als tijdens de individuele jeugdhulp;
- Werken met een actueel, concreet en met cliënt overeengekomen gespreksverslag.

Voor WMO 2015 gelden dezelfde eisen voor gepaste zorg, zij het dat dan bijdragen aan zelfredzaamheid of participatie als hogere doelen gelden.

In artikel 6a.7 lid 2 van de Regeling Jeugdwet is beschreven dat gemeenten persoonsgegevens mogen verwerken ten behoeve van het uitvoeren van materiële controles. Een materiële controle mag worden uitgevoerd door iedereen met een geheimhoudingsplicht, dan wel een aanstelling heeft bij een gemeente met bijbehorende geheimhoudingsplicht. Voor een materiële controle moet een aanleiding (signaal) zijn.

Bij een materiële controle kijken gemeenten of zorg feitelijk is geleverd, of er passende zorg is geleverd en of de zorgaanbieder op een professionele wijze zorg levert.

De feitelijke levering van de zorg kan op verschillende manieren worden onderzocht. Naast een materiële controle kan dit bijvoorbeeld ook via een controle op de naleving van het contract. Er wordt gekeken of de gedeclareerde prestatie is geleverd en of die prestatie aansluit bij de toekenningsbeschikking. Daarbij staat de vraag centraal: Is er recht op zorg en dus op het declareren van zorg door de zorgaanbieder?

Bij een materiële controle kunnen gemeenten aan de (gecontracteerde) zorgaanbieder vragen om te laten zien hoe deze zelf zijn administratieve processen beheerst. Gemeenten kunnen de zorgaanbieder bijvoorbeeld vragen om de volgende stukken:

- Werkinstructies over het registreren van gewerkte uren (AO/IC);
- Accountantsverklaring/ bestuursverklaring;
- Rapportages over eventuele verbeteracties;
- etc.

Naar aanleiding van een materiële controle kan eventueel een hercontrole plaatsvinden, bijvoorbeeld om te controleren of een afgesproken verbeterplan of andere maatregelen daadwerkelijk leiden tot verbetering van de rechtmatigheid en/of doelmatigheid.

De procedure voor materiële controle op grond van de Jeugdwet, wordt ook toegepast op de WMO 2015.

Proces materiele controle

Het controleproces zal volgens het schema in bijlage 1 worden uitgevoerd conform de VNG-voorschriften:

- 1. Vaststellen controledoel (zie 5.1)**
- 2. Uitvoeren algemene risico analyse (zie 5.3)**

- 3. Vaststellen controledoelen en controleplan:**

Van de grootste risico's uit de risicoanalyse worden de controledoelen bepaald. Deze controledoelen worden opgenomen in het Algemeen controleplan. Deze wordt jaarlijks voorafgaand aan de uitvoering van de controles op de site van de gemeente gepubliceerd.

- 4. Uitvoeren algemeen controleplan:**

Het algemeen controleplan vormt de basis voor de uitvoering van de materiële controle om het controledoel te bereiken. De gemeente neemt de vereiste proportionaliteit en subsidiariteit in acht bij het uitvoeren van de materiële controle. Dit betekent, dat de gemeente geen zwaarder middel inzet, als dat niet nodig is om het controledoel te bereiken (proportionaliteit), en dat de verwerking van de persoonsgegevens is toegestaan als het controledoel alleen op deze wijze kan worden bereikt (subsidiariteit). Dit houdt concreet in dat de gemeente in eerste instantie de risico's onderzoekt door gebruik te maken van algemene controle-instrumenten, namelijk het:

- a. Beoordelen van bijvoorbeeld de Administratieve Organisatie/Interne Beheersing (AO/IB), de door een accountant afgegeven controleverklaring bij de jaarrekening, de bestuursverklaring en de jaarrekening van de betreffende zorgaanbieder.

- b. Uitvoeren van diverse analyses en logica/verbandcontroles, waarbij uitgegaan wordt van het feit dat alle vormen van structureel en substantieel onrechtmatig (daadwerkelijke levering) en ondoelmatig (ook het niet voldoen aan de stand van de wetenschap en niet gepast gebruik) declaratie gedrag zal leiden tot een afwijking van het gemiddelde. Middels analyse worden deze zaken opgespoord, gecontroleerd en indien nodig gecorrigeerd. Data analyse kan in samenwerking met andere gemeenten worden uitgevoerd.
- c. Inzetten van enquêtes. Aan het inzetten van enquêtes als controlemiddel zijn geen voorwaarden verbonden, derhalve kan deze ook in het kader van een algemene controle ingezet worden. In het kader van de materiële controle heeft een enquête primair tot doel te controleren of de in rekening gebrachte zorg daadwerkelijk is verleend. Uit het oogpunt van efficiëntie en kosten wordt er door de gemeente echter pas voor de enquête als controlemiddel gekozen, indien er geen lichter controlemiddel is welke voldoende inzicht kan geven in de rechtmatigheid van de geleverde zorg.

Indien door het uitvoeren van bovenstaande algemene controlewerkzaamheden het controledoel is bereikt, wordt bepaald wat de uitkomsten zijn. Indien nodig wordt de zorgaanbieder op de hoogte gesteld van de uitkomsten en wordt de controle afgerond.

Materiele controle eindigt wanneer er voldoende zekerheid is bereikt over de uitkomsten of als het algemene controledoel is gehaald.

5.7. Detailcontrole

In de regeling Jeugdwet (artikel 1) staat detailcontrole omschreven als:

een onderzoek door het college of door het college aangewezen persoon naar bij een zorgaanbieder berustende persoonsgegevens met betrekking tot jeugdigen die hun woonplaats hebben in de gemeente waarvoor het desbetreffende college werkzaam is, ten behoeve van materiële controle of fraudeonderzoek.

Een detailcontrole is een vervolgstap c.q. een verdiepend onderzoek in het proces van materiële controle (of een fraudeonderzoek). Deze stap is conform artikel 6b.3 lid 4 van de Regeling Jeugdwet pas aan de orde als er:

- uit de materiële controle nog steeds onvoldoende zekerheid is verkregen over de rechtmatigheid en/of doelmatigheid van de verleende zorg; of
- als van tevoren wordt ingeschat dat het controledoel niet kan worden behaald met de inzet van een algemeen controle-instrument.

Een detailcontrole is het zwaarste onderzoeksinstrument. Bij een detailcontrole wordt gebruik gemaakt van persoonsgegevens van cliënten (dan wel medewerkers) en worden deze door de gemeente verwerkt. De Regeling Jeugdwet beschrijft in artikel 6b.5 tweede lid dat de onderzoeker (die persoonsgegevens inziet en verwerkt) in het geval van jeugd-GGZ7 een persoon moet zijn waarop een medisch beroepsgeheim van toepassing is. In andere gevallen van jeugdhulp moet de onderzoeker:

- werken onder verantwoordelijkheid van een persoon waarop een medisch beroepsgeheim van toepassing is;
- geheimhoudingsplicht hebben op basis van artikel 7.3.11 Jeugdwet;
- een geheimhoudingsplicht hebben op basis van artikel 88 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg.

Voor een detailcontrole is geen toestemming vereist van cliënten. De controle kan plaatsvinden zowel op afstand als op locatie bij een zorgaanbieder. De gemeente informeert de zorgaanbieder over de voorlopige uitkomsten van de detailcontrole. De zorgaanbieder mag reageren binnen een redelijke termijn. De gemeente neemt de reactie mee in het definitieve controleverslag, welke de zorgaanbieder vervolgens ontvangt. Het is mogelijk dat de gemeente afstemt met andere toezichthouders, bijvoorbeeld de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ). Het is ook mogelijk dat de gemeente, uit efficiency overwegingen, bij de detailcontrole optrekt met andere gemeenten of met Sociaal Domein Friesland (SDF) wanneer blijkt dat hier dezelfde onzekerheden zich voordoen.

Net als bij een materiële controle kan ook naar aanleiding van een detailcontrole eventueel een hercontrole plaatsvinden, bijvoorbeeld om te controleren of een afgesproken verbeterplan of andere maatregelen daadwerkelijk leiden tot verbetering van de rechtmatigheid en/of doelmatigheid.

Als er sprake is van een detailcontrole met inzage in het medisch dossier, dan geschiedt dit onder verantwoordelijkheid van een geautoriseerd persoon. Deze persoon mag het medisch dossier inzien.

Proces detailcontrole op basis van voorschriften VNG (zie bijlage 1)

Het proces van detailcontrole behelst de volgende stappen:

5. Uitvoeren specifieke risicoanalyse en vaststellen specifiek controledoel.

Zoals reeds eerder opgemerkt is, geldt dat de stap naar detailcontrole uitsluitend mag plaatsvinden als uit de bevindingen van het uitgevoerde algemeen controleplan blijkt dat het controledoel niet is bereikt, of dat het controledoel wel is bereikt maar er andere signalen zijn dat er toch nog sprake is van onvoldoende zekerheid. In dat geval wordt er een specifieke risicoanalyse uitgevoerd. Aan de hand van de resultaten van de specifieke risicoanalyse stelt de gemeente een specifiek controledoel vast met een daaraan gekoppeld controleplan.

Een aanleiding voor detailcontrole kan in elk geval voortvloeien uit:

- resultaten formele controle;
- resultaten van de uitgevoerde algemene controle;
- signalen met betrekking tot een bepaalde zorgverlener die voortvloeien uit de statistische analyse en/of verbandscontrole;
- afwijkend of onjuist aanvraagdgedrag;
- signaal van collega's van de zorgverlener, beroepsorganisatie of inspectie;
- signaal van cliënten;
- signaal van andere gemeente;
- berichtgeving in de media.

Op basis van het specifieke controleplan wordt de detailcontrole uitgezet.

6. Aankondiging detailcontrole:

De gemeente kondigt de detailcontrole voorafgaand aan de feitelijke controle aan bij de zorgaanbieder. Hierbij meldt gemeente aan de zorgaanbieder:

- a. de aanleiding en het doel van de controle;
- b. de wijze waarop de controle zal plaatsvinden;
- c. binnen welke termijn de bevindingen kenbaar zullen worden gemaakt (conform het controleplan) en wat de mogelijke gevolgen zijn (zie stap 11).

Indien de omstandigheden daartoe aanleiding geven en indien dat voor de aard van het onderzoek van belang is, kan een controle zonder aankondiging plaatsvinden.

Vormen van detailcontrole die gemeente inzet van licht naar zwaar:

- a. gerichte vragen stellen aan de zorgaanbieder om met betrekking tot de client ontbrekende informatie aan te leveren;
- d. inzage in de administratie van de zorgaanbieder (zonder inzage in het medisch dossier);
- e. inzage in het medisch dossier van de client.

Bij elke stap geldt dat, indien er voldoende zekerheid betreffende de rechtmatigheid verkregen is, de controle wordt afgesloten.

7. Opvragen ontbrekende informatie aan te leveren

De aankondiging zoals bedoeld in stap 6 kan vergezeld gaan van het opvragen van aanvullende informatie. Met deze informatie kan de zorgaanbieder antwoord geven op de openstaande (controle)vragen vanuit de gemeente, zonder dat hierbij persoonsgegevens betreffende iemands gezondheid worden verstrekt. Overigens kan het ook zo zijn dat aanvullende informatie bij de client wordt opgevraagd. Soms is dit de enige mogelijkheid om volledige informatie te verkrijgen.

8. Inzage in administratie van de zorgaanbieder (zonder inzage in medisch dossier)

Bij het controle-instrument inzage in de administratie van de zorgaanbieder zonder inzage in het medisch dossier, wordt gebruik gemaakt van persoonsgegevens waarover de gemeente niet zelf beschikt. Tot de detailcontrole zonder inzage in het inhoudelijk medisch dossier worden de volgende activiteiten gerekend:

- Het opvragen van informatie bij de zorgaanbieder; bijvoorbeeld verklaring vragen voor afwijkende kengetallen.

- Het controleren van de afspraken van de cliënt in het (elektronische) systeem van de zorgaanbieder.

9. Inzage in het medisch dossier van de client

Bij het uitvoeren van detailcontrole moet een zorgaanbieder de gemeente conform het specifieke controleplan inzage verstrekken in het inhoudelijk medisch dossier. Dat kan zowel aan de orde zijn in individuele gevallen, als steekproefsgewijs. De gemeente is verantwoordelijk voor een zorgvuldige uitvoering van de detailcontrole, onder verantwoordelijkheid van een hiervoor bevoegd persoon. Overigens geldt als uitgangspunt dat inzage in het medisch dossier alleen in uiterste instantie mogelijk is. Dit laat onverlet dat er situaties voorzienbaar zijn, waarin duidelijk is dat het specifieke controledoel alleen kan worden behaald door het uitvoeren van een steekproef, en dat andere instrumenten voor detailcontrole niet bruikbaar zijn voor het behalen van het controledoel. In een dergelijk geval hoeft de gemeente niet eerst die andere stappen in te zetten.

10. Informeren zorgaanbieder over uitkomst detailcontrole

Tot slot dient de zorgverlener door de gemeente geïnformeerd te worden over de uitkomst van de controles. In het kader van hoor en wederhoor wordt de zorgaanbieder in de gelegenheid gesteld binnen redelijke termijn op de uitkomst van de detailcontrole te reageren. Op basis van de reactie van de zorgaanbieder stelt de gemeente de definitieve uitkomst van de controle vast en bericht deze aan de zorgaanbieder.

11. Bepalen gevolgen van controle uitkomsten

Indien bij een controle tekortkomingen zijn vastgesteld, worden de gevolgen daarvan bepaald. Daarbij staat uiteraard het belang van de cliënt centraal. Hiernaast wordt rekening gehouden met de volgende aspecten:

- Heeft de zorgverlener zichzelf verrijkt?
- Is er sprake van een bewust of een onbewust gemaakte fout?
- Had de zorgverlener kunnen weten dat hij fouten maakte?
- Zijn er aan de kant van de gemeente fouten gemaakt?
- Is de zorgverlener eerder gewaarschuwd?
- Heeft de zorgverlener meegewerkt aan het onderzoek?
- Komt de zorgverlener bij zijn/haar motivering eerlijk over?
- Wat is redelijk?

De gevolgen kunnen zeer divers zijn en bijvoorbeeld uitmonden in:

- het uitbreiden van de controle;
- het overhandigen van het dossier aan de fraudecoördinator ten behoeve van het uitvoeren van een fraudeonderzoek;
- het geven van een waarschuwing;
- een terugvordering of verrekening met toekomstige declaraties van de zorgverlener;
- aanvullende voorwaarden verstrekken aan de zorgaanbieder;
- het aanpassen of beëindiging van de overeenkomst;
- het informeren van de Inspectie voor de Gezondheidszorg;
- een melding doen bij de IGJ/ GGD.;
- het inlichten van de Economische Controle Dienst;
- aangifte doen bij de politie.

Afhankelijk van de feiten en omstandigheden van het geval kunnen de hiervoor genoemde gevolgen en acties worden gecombineerd.

5.8. Fraudeonderzoek

In de Regeling Jeugdwet (Artikel 1) staat fraudeonderzoek als volgt omschreven:

Een onderzoek waarbij het college of een door het college aangewezen persoon nagaat of degene die bij de gemeente en bedrag, als bedoeld in artikel 6a.1 van de Regeling Jeugdwet, in rekening brengt, valsheid in geschrifte, bedrog, benadeling van rechthebbenden of verduistering pleegt of tracht te plegen ten nadele van de gemeente, met het doel een betaling of een ander voordeel te verkrijgen waarop hij geen recht heeft of kan hebben.

In het geval van een fraudeonderzoek wordt onderzocht of de zorgaanbieder opzettelijk en doelbewust in strijd met de wet- en regelgeving handelt, met het oog op eigen- of andermans financiële gewin. Een fraudeonderzoek kan plaatsvinden naar aanleiding van signalen die binnengekomen zijn of naar aanleiding van bevindingen in een formele controle, controle op naleving van contractvoorwaarden, materiële controle of detailcontrole.

Blijkt uit het fraudeonderzoek dat er geen sprake is van fraude, maar blijven er wel vragen over de rechtmatigheid dan wel doelmatigheid? Dan beëindigt de gemeente het fraudeonderzoek en start zij een materiële controle.

Bij een fraudeonderzoek kan de gemeente meteen overgaan tot detailcontrole, mits dit proportioneel is. In het geval van een fraudeonderzoek hoeft de gemeente een zorgaanbieder niet te informeren over de uitvoering van het onderzoek, indien het onderzoeksbelang of het belang van de cliënten zich hiertegen verzetten. Het is mogelijk dat de gemeente afstemt met bijvoorbeeld een Inspectie SZW om een fraudezaak aan te melden.

6. Algemene risicoanalyse

Volgens artikel 1 van de Regeling Jeugdwet is een algemene risicoanalyse:

Een analyse die erop is gericht te bepalen op welke gegevens een materiële controle of een fraudeonderzoek zich zal richten.

De algemene risicoanalyse heeft als doel om alle relevante risico's in beeld te brengen die niet al door maatregelen als de formele controle worden beheerst. We onderzoeken in de algemene risicoanalyse welke risico's relevant zijn in het kader van de rechtmatigheid en doelmatigheid. De algemene risicoanalyse vormt de basis van het algemeen controleplan en gaat vooraf aan de materiële controle. De algemene risicoanalyse is erop gericht om te bepalen waarop de materiële controle zich wil richten. Op basis van de algemene risicoanalyse kunnen we bepalen welke instrumenten we willen inzetten in het kader van de materiële controle.

Risico's en uit te voeren controles JW

Algemeen

Bij de jeugdwet kennen wij meerdere verwijzers. Naast de gemeenten (gebiedsteams) kunnen ook met name huisartsen en medisch specialisten mensen naar de jeugdwet verwijzen. De gemeente controleert binnen haar eigen proces of de door de gebiedsteams afgegeven beschikking rechtmatig tot stand gekomen is en of deze doelmatig is. Alle declaraties lopen via Sociaal domein Friesland (SDF). Hier vinden ook de formele controles plaats om te kijken of de beschikte zorg ook gedeclareerd wordt.

De verwijzing geeft alleen aan binnen welk profiel de cliënt behandeld dient te worden. De zorgverlener mag hier zelf een doelmatige behandeling aan koppelen. Dit heet de zorgzwaarte. *Risico is dan ook dat zorgverleners kiezen voor een hogere zorgzwaarte dan noodzakelijk (doelmatigheid). Daarnaast lopen we ook het risico op niet feitelijke levering.*

Daar ligt dan ook het risico dat nader geanalyseerd dient te worden op basis van analyse van de declaratie regels (data-analyse).

Controleonderwerp: Afwijkende declaranten (gedeclareerde zorgzwaarten per profiel)

Om het risico op ondoelmatige en/of niet geleverde zorg af te dekken vindt er jaarlijks analyse plaats op door zorgverleners gedeclareerde producten jeugdwet met oplopende zorgzwaarten (maatwerk arrangementen). Zorgverleners die relatief meer duurdere zorgzwaarten declareren zijn gemiddeld duurder per client en kunnen nader onderzocht worden. Alle indicatieve risico's boven de 100.000 euro zijn geselecteerd voor nader onderzoek.

Controle-instrument

Van de hoogst scorende zorgverleners moeten wij ons afvragen hoe de afwijking tot stand gekomen is. We kunnen hierachter komen middels:

- een gesprek met de desbetreffende zorgverlener(s),
- het beoordelen van verwijzingen,
- enquêtes richting cliënten,
- in het uiterste geval kan er overgegaan worden tot controle van de patiëntendossiers bij de leverancier.

Wanneer een eventuele afspraak niet de verklaring is voor de geconstateerde afwijking zal nader onderzoek bij de zorgverlener plaats moeten vinden.

Doel is het vinden van een afdoende verklaring voor de afwijking en ingeval van onrechtmatigheid/ ondoelmatigheid het eventueel ombuigen/ corrigeren van niet rechtmatig/ ondoelmatig declaratie gedrag.

Risico's en uit te voeren controles WMO

Algemeen

Bij de WMO wordt eigenlijk alle zorg geleverd op basis van een beschikking die door de gemeente is afgegeven. Deze beschikking staat in het systeem en bij de declaratie wordt deze automatisch getoetst. Er kan dus niet anders gedeclareerd worden dan dat er beschikt is. Deze controle voorziet niet in *het declareren van niet geleverde zorg*. Daar ligt dan ook het risico dat nader geanalyseerd dient te worden op basis van analyse van de declaratie regels (data analyse).

Controleonderwerp: Afwijkende declaranten (bv. verzilveringsgraad)

Om het risico van het declareren van niet geleverde en/of ondoelmatige zorg/ hulpmiddelen af te dekken zal op basis van statistisch materiaal het declaratiegedrag van leveranciers in het kader van de WMO worden geanalyseerd. Leveranciers die ruim boven het gemiddelde uitsteken, kunnen in de controle worden opgenomen. Het betreft hier controles op zowel doelmatigheid als op daadwerkelijke (feitelijke) levering.

Controle-instrument

Deze controle kan, indien de analyse hier aanleiding toe geeft, vorm krijgen middels enquêtes richting cliënten, gesprekken met leverancier en in het uiterste geval kan er overgegaan worden tot controle van de patiëntendossiers bij de leverancier.

Bijlage 1 Proces Materiele controle (inclusief detailcontrole)

